

Die uw jeugd vernieuwt als die van een arend

De Reformatie

Weekblad tot ontwikkeling van het gereformeerde leven

Catechese in beweging 3

In de voorafgaande artikelen hebben we ons beziggehouden met ontwikkelingen in het onderwijs en met gegevens uit de Bijbel met betrekking tot leren en onderwijzen. Het heeft materiaal opgeleverd om te verwerken in een visie op catechese. Want wat is catechese eigenlijk? Prof. Dr. C. Trimp is een van de weinigen geweest in de context van de GKv die zich met deze vraag heeft bezig gehouden. Wie zoekt naar visie op gebied van catechese, komt in dit kerkverband verder niet veel tegen.



kerkelijk leven

J. Meerveld ■

In dit nummer

Kerkelijk leven - J. Meerveld	
Catechese in beweging 3	591
Meditatief - R.R. Roth	
Wij worden vervolgd	594
Wandelen met God - B. Luiten	
Kom, Heer Jezus!	595
Achtergronden - R. Vellinga	
Bemoedigingen midden in het leven 3	597
Lied van de week - J. Smelik	
Gezang 65: Wij weten dat God alles keert	600
Boekbespreking - B. Kamphuis	
Door vuur gelouterd	601
Uit de kerken	602
Informatief - C. Rentier	
Martelaren vanwege het geloof in Jezus Christus in Turkije	603
Informatief	
Zet in de kerk de 'auti-bril' op	605
Persberichten	606

Omschrijvingen van Trimp

Trimp heeft catechese omschreven als: 'Ambtelijke traditie van de leer der kerk aan de doopleden der gemeente met het oog op hun deelneming aan de viering van het heilig Avondmaal.'¹

In deze definitie ligt catechese in het verlengde van de prediking en heeft met name als doel de leer van de kerk te verhelderen en over te dragen aan de jongere leden van de kerk. 'De catechese bedoelt de kinderen, die door de doop ingelijfd zijn in de verbondsgemeente, te brengen tot het bewust deelnemen aan de eredienst in de gemeente.'² In ander verband heeft Trimp gewezen op het pastorale karakter van de catechese: 'Het gaat om pastorale omgang van de ambtsdragers van de kerk met de aankomende generatie. Catechese is een rechtstreeks gevolg van de opdracht van de levende Christus aan Petrus: *weid mijn lammeren*' (Joh. 21:15).³ In deze uitspraken komen belangrijke kernelementen van de catechese naar voren, zowel wat betreft inhoud als stijl.



Een werkdefinitie

Maar als je in het kort wilt zeggen wat catechese is, denk ik dat je ook nog een paar andere dingen moet zeggen en ook andere aspecten moet benoemen. Daarbij is het ook mijn ervaring, dat als je een omschrijving serieus bespreekt, het telkens weer blijkt dat er ook aanvullingen of veranderingen mogelijk zijn. In de leeromgeving van *Follow Up* hebben we elkaar tot op dit moment kunnen vinden in deze omschrijving van catechese:

Catechese is een onder verantwoordelijkheid van de kerk georganiseerde onderwijsleersituatie waarin de inhoud van de Bijbel centraal staat en die opgezet is om de godsdienstige opvoeding van de ouders aan te vullen met de bedoeling dat de jongere onder de zegen van de Heilige Geest komt tot het gelovig verstaan van Gods beloften en tot het getuigenis dat hij/zij de Here Jezus wil navolgen.

De omschrijving hanteren we als een werkdefinitie. Dat houdt in dat die open staat voor verandering en verbetering. De werkdefinitie is juist bedoeld om met anderen, catecheten, gebruikers van de leeromgeving, of wie dan ook, in gesprek te gaan.

Ter verduidelijk een paar toelichtende opmerkingen en discussiepunten die aan deze omschrijving vast zitten.

Het is kerkelijk onderwijs.

In de omschrijvingen van Trimp komt naar voren dat catechese ambtelijk werk is. De vraag daarbij is hoe dit concreet ingevuld moet worden. Kleinere groepen hebben er voor gezorgd dat er steeds meer catecheten nodig zijn. Vele niet-ambtsdragers (m/v) verzorgen catechisatielessen waarbij het catecheseteam of de -commissie, die benoemd is door de kerkenraad, het eerste aanspreekpunt voor hen is. De predikant is in veel gemeenten één van

getracht wordt generaties met elkaar in gesprek te brengen

de catecheten. Vanwege deze praktijk kiezen wij voor de aanduiding: een op initiatief van de kerk(enraad) georganiseerde onderwijsleersituatie. Deze onderwijsleersituatie is gezien de traditie in de eerste plaats bestemd voor jongeren, die nog dooplid zijn. De catecheet is de vertegenwoordiger van de kerk en werkt onder de verantwoordelijkheid van de kerkenraad. Op deze manier wordt gestalte gegeven aan de ambtelijke verantwoordelijkheid.

Een onderwijsleersituatie

In relatie tot catechese zijn het vaak de termen geloofsonderricht of geloofoverdracht die gebruikt worden. Deze woorden accentueren dat er iemand is die onderricht of overdraagt. Het gaat dan met name om de onderwijzende activiteit. Maar om het aspect van leren, ook van wederkerig leren, een plek te kunnen geven, gaat onze voorkeur uit naar de meer neutrale term onderwijsleersituatie. Het is geen model van een actieve zender en passieve ontvangers, maar een bewust geplande situatie waarin onderwezen en geleerd wordt, mogelijk door alle betrokkenen. Dit lijkt ons in lijn met de in het vorige artikel genoemd theologische overwegingen. Dit houdt niet in dat er geen rolverschil is tussen catecheet en catechisant. Het is de catecheet die als deskundige in staat moet zijn om een leerproces opgaan te brengen en zal ook zijn of haar theologische kennis inbrengen. Maar met de bedoeling dat er meer gebeurt dan overdragen, nl. dat er geleerd wordt.

Bijbel centraal

In de methode *Follow Up* wordt nadrukkelijk *de Bijbel centraal* gezet. Dat is niet alleen bedoeld als een aanwijzing dat er een verschuiving is t.a.v. het gebruik van bijv. de Heidelbergse Catechismus. Want die komt in de nieuwe aanpak pas in de hogere jaren prominent naar voren.

De uitdrukking geeft ook aan dat de leefwereld van de jongeren of de jongeren zelf niet het uitgangspunt voor de catechese vormen, maar de Bijbel. Wat niet uitsluit dat in de manier waarop gewerkt wordt de vragen van jongeren een belangrijk aandachtspunt vormen.

Samen met ouders

Het bredere kader waarin gewerkt wordt, is de godsdienstige opvoeding van de ouders. Zij hebben bij het laten dopen van hun kind in de kerk beloofd het kind een godsdienstige opvoeding te geven. Catechese vormt daar een onderdeel van en is in die zin te typeren als verbondsonderwijs. Daarom is van belang om dit aspect ook waar te maken en te voorkomen dat wat thuis gebeurt en op catechisatie gescheiden circuits worden. In de nieuwe aanpak worden aan het eind van elke module verwerkingsvormen gegeven, waarbij getracht wordt generaties met elkaar in gesprek te brengen.

In de godsdienstige opvoeding zijn de ouders de eerstverantwoordelijken. Uit empirisch onderzoek⁴ komt ook steeds overtuigend naar voren dat in de beleving van de jongeren

ouders veruit de meeste invloed hebben op hun geloofsontwikkeling. Het zijn ook de ouders die in de Bijbel aangesproken worden op deze verantwoordelijkheid. Catechese vervult een meer beperkte rol. Het is een middel waardoor jongeren kennis krijgen van de inhoud van de Bijbel en de christelijke (gereformeerde) traditie (= leer, aspecten van de kerkgeschiedenis, moraal, kerkelijke gebruiken en het gereformeerde denken) en daarmee ingewijd worden in het leven van de gemeente. Om het eigene van dit kerkelijk onderwijs aan te geven, is gekozen voor de term ter aanvulling en bijvoorbeeld niet: ter ondersteuning.

Onder de zegen van de Heilige Geest

In de catechese ben je er sterk van bewust dat je afhankelijk bent van Gods zegen. Daarom is gebed voor de catechese ook nodig. Een catecheet die handelt, werkt in dienst van God, die hem of haar wil gebruiken voor zijn zorg voor de nieuwe generatie. Maar in het besef dat het uiteindelijk daarvan niet afhankelijk is, want het is de Geest die het geloof schenkt.

Gelovig verstaan van Gods beloften

De catechese wordt in het algemeen gegeven aan kinderen die gedoopt zijn en daarmee tot het verbond behoren. God heeft zich in Jezus Christus aan hen verbonden. Zij zijn het eigendom van Jezus Christus. Hij is de bron van hun leven. De catechese mag er aan bijdragen dat catechisanten tot erkenning komen van deze waarheid, die bepalend is voor leven.

Navolging van de Here Jezus

Het doel van de catechese gaat verder dan de overdracht van kennis van Gods Woord. Inhoudelijke kennis is voorwaarde voor de vorming van eigen waarden, normen en houding (attitude) en voor een eigen keuze in zelfstandigheid voor God en zijn gemeente. Het doel van catechese is dat jongeren op basis van wat hun in Christus gegeven is, komen tot navolging van de Here Jezus. In navolging komt naar voren het leerling willen zijn, het persoonlijk verbonden zijn met de Here Jezus, en het vertalen van het geleerde in gedrag. In navolging komt het verlangen naar voren in het avondmaal de band met Christus en zijn gemeente te vieren.

Werken naar eigen keuze

Bekeken vanuit de jongeren zelf is catechese een van de middelen waardoor zij steun ontvangen voor de ontwikkeling en vorming van

hun eigen geloof. De keuze voor het afleggen van openbare geloofsbelijdenis is een belangrijk moment in deze ontwikkeling, omdat de jongere hiermee getuigt dat hij/zij zich verbonden weet met de Drie-enige God en met de kerkelijke gemeenschap waarin hij/zij belijdenis doet.

Het is minder kerkelijk geworden

Tot zover de toelichting op de nieuwe omschrijving van catechese. Vergelijking met de citaten van Trimp kan vastgesteld worden dat in de werkdefinitie meer aspecten naar voren komen. Het gaat in de catechese naar onze overtuiging om meer dan kerkelijke socialisatie. Dit blijft een belangrijk punt en een onmisbaar onderdeel van de catechese. Maar er is meer: wie kiest voor leren als aangrijpings-

catechese is in die zin te typeren als verbondsonderwijs

punt om na te denken over catechese, praat ook over de geloofsontwikkeling van de jongere zelf. Over het toenemen in het verstaan van de beloften die met de doop gegeven zijn. Ondersteuning geven bij die ontwikkeling is een van de kerntaken van de catechese. Een mooie taak voor catecheten, die zelf ook nog midden in dit leerproces zitten.

Hans Meerveld is docent didactiek van de catechese in Kampen (TUK) en Zwolle (GH) en projectleider van het catecheseproject *Follow Up*.

Noten:

1. C. Trimp, *Inleiding in de ambtelijke vakken*, Kampen, 1989, pag. 90
2. Idem, pag. 90
3. In: Catechiseren is investeren, *De Reformatie*, jaargang 62 / 43, 1987
4. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de onderzoeken van P.E. Jongma-Tieleman, *Geloven; gewoonte of keuze* (1991); C.G. Vergouwen, *Een hemelsbrede gelijkenis* (2001) en J. Meerveld, *Op zoek naar betekenisvolle catechese* (2004).



Wij worden vervolgd



Waarom vervolg je mij?

Handelingen 9:4

R.R. Roth ■

Het is zo onvoorstelbaar in een land als Nederland: een vervolgte kerk. Zeker, religie zit al decennia lang in het verdachtenhoekje. Leven zonder God is beter dan met zo'n verzinzel tussen de oren. Niet wetenschappelijk te bewijzen en daarmee onzinnig. En ook al kun je dan vandaag vernemen dat religie weer in is, als je kijkt naar de reacties uit het land op de deelname van de CU in de regering, blijkt dat er nog veel te winnen valt. Maar dit soort uitlatingen zijn enkel maar woorden. Gestraft worden om je geloof, dat maak je in ons land zelden mee.

Wat word je als gelovig mens zwaar aangevochten, wanneer je wel vervolgd wordt! Onder de grond gevangen gezet, geen licht, weinig voedsel, bloedheer, alleen. Wat is het dan voorstelbaar dat je je geloof zou opgeven! Dan ben je tenminste weer vrij! Zou jij doodgaan om je geloof, zou jij dat er voor over hebben? Wat zou ik doen?

Zo'n vraag komt als vanzelf op: wat zou ik doen? Zo'n vraag laat voelen dat ik niet het gevoel heb of ervaar dat ik vervolgd word, nu. Maar kan ik dat als gelovige wel volhouden?

Wanneer Jezus nu degene is die vervolgd wordt, wanneer anderen zich vergrijpen aan zijn gemeente...

Als Jezus nu zegt: je vergrijpt je aan Mij! En als we nu geloven dat wij hier in Nederland deel zijn van die grote wereldwijde beweging van christenen die Jezus belijden als hun Heer en Heiland; deel zijn van die brede beweging die samen dat 'lichaam van Christus' vormen; kun je dan wel volhouden dat wij niet vervolgd worden? In Hem zijn we toch verenigd tot één geheel, één gemeente uit alle tijden en alle plaatsen!

Al die Christusbelijders zijn oogappel van Jezus. Als je aan hen komt, dan kom je aan Mij, zegt Hij. Dan is het niet teveel gezegd wanneer we zeggen dat ook wij vervolgd worden. Omdat het in hen en ons gaat om die éne Jezus. Eén Jezus die zich met ons allen identificeert.

Zou het zo kunnen zijn, dat juist hierin zichtbaar wordt dat satan ons vervolgt? Dat wij denken in zij (vervolgd) en wij (vrij)? Dat wij mee daarom een zondag van de lijdende kerk (3 juni 2007, morgen!) nodig hebben, omdat wij ze anders kunnen vergeten?

Jezus zegt: je vervolgt mij. Hopelijk weten wij ons zo verwant met Hem dat wij in de vervolgte kerk onszelf herkennen. Bid morgen voor ons, de vervolgte kerk.

Robert Roth is predikant van de Gereformeerde Kerk te Oegstgeest.

Kom, Heer Jezus!



wandelen met God

Het kerkelijk jaar is weer voorbij, zoals dat heet. We hebben Kerst gehad, Goede Vrijdag, Pasen, Hemelvaart en Pinksteren. Voor ons ligt nu de zomervakantie. En daarna begint het weer van voren af aan, in de weken van advent.

Het lijkt wel een kringloop.

Ook in onze gedachten?

B. Luiten ■

Rechte lijn

De bedoeling is zo niet. Het kerkelijk jaar loopt niet uit op een vakantieperiode, waarin alles weer van ons af valt. Juist niet. Met Pinksteren wordt de blik op de Heiland gericht, die vanuit de hemel de aarde regeert. En die vandaar komen zal, in zijn heerlijkheid.

Het gaat er juist om, zo vaak we de weg van de Heer hier op aarde hebben gevolgd, *dat we in geloof zijn werk zien verder gaan*, in een rechte lijn. Naar de voltooiing van alles, waaraan Hij begon.

Maar als iets kwetsbaar is, is dat het wel. Er zijn talloos veel zaken op de korte termijn, die onze aandacht vragen. We kunnen daarin helemaal opgaan, of ondergaan, net hoe je het zeggen wilt. Die zijn zeker niet onbelangrijk, maar wel *tijdelijk*. Prediker somt ze op: er is een tijd om te planten, en om het geplante uit te rukken; een tijd om te bouwen, en een tijd om af te breken; een tijd om bijeen te halen, en een tijd om weg te werpen; een tijd om te spreken en een tijd om te zwijgen; een tijd om te omhelzen en een tijd om dat niet te doen; enz. enz. (Pred. 3). Juist in al dat tijdelijke komt die gedachte aan een kringloop mee, door de haast eindeloze herhaling van bezigheden en gebeurtenissen. Je kunt er moedeloos van worden, de zin ervan kan je ontgaan. Terwijl God in de tijdelijke tijd zijn eeuwig werk verricht, dat *blijft* en dus geen kringloop in zich heeft (Pred. 3:14).

Verwachting

Reeds in het Oude Testament werd de kerk getypeerd als een vrouw, die in verwachting is (Opb. 12). Zij is vervuld van Gods beloften en ziet de werkelijkheid ervan tegemoet.

In het Nieuwe Testament lezen wij, dat heel de schepping reikhalzend met ons uitzielt naar de dag, dat Gods kinderen openbaar zullen worden. Dan gaat de sterfelijkheid van ons af. De vruchteloosheid, waaraan de hele schepping nu onderworpen is, wordt van haar weggenomen

(Rom. 8). Dat zal geweldig zijn!

Nu al zijn we echt Gods kinderen, maar we hebben geen idee hoe dat *dan* zal blijken (1Joh. 3). Dat zal een grote verrassing zijn, die we ons nu niet kunnen voorstellen.

Maar dat zal zo zijn!

Waarom? Omdat Jezus ervoor betaalde aan het kruis. *Hij heeft de verlating ondergaan om ons tot de Vader te brengen*. Daarom is zijn werk als Verlosser niet af, voordat de hemel op aarde is gedaald, en God temidden van zijn kinderen zal wonen in een heerlijkheid die zon en maan overbodig maakt.

Dat zal zeker zo zijn!

Omdat de betekenis van Golgotha niet teruggedraaid kan worden. Wat ook omvalt hier op aarde, en wat ook tegenvalt, niet het kruis waar aan de Zoon van God verzoening bewerkte. Dat staat recht overeind, de eeuwen door. Talloos veel mensen hebben in geloof zich daaraan vastgehouden. In voorspoed en in tegenspoed, in gezondheid en ziekte. Ja, het ware geloof kenmerkt zich door die verwachting. Geen enkele bruid, al heeft ze nog zoveel aan haar hoofd, zal daarom haar bruidegom vergeten. Nog minder zal ze de trouwdag op de lange baan schuiven, omdat ze het zelf ook nog wel leuk heeft zo. Een echte bruid zijn wij, als we naar de Bruidegom uitzien, en ernaar verlangen met Hem samen te zijn. 'Kom, Here Jezus', zo eindigt de Bijbel. Woorden, die ons op de lippen worden gelegd, als een uiterste gebed. Met de verhoring erbij: 'Ja, Ik kom spoedig'.

Tekenen van de tijd

Ook negatief kun je dit formuleren. Als je om je heen kijkt op aarde, en bedenkt dat dit alles sinds Pasen is onderworpen aan koning Jezus, dan weet je heel zeker dat de samenleving zo **niet** kan blijven.

Het is *niet* mogelijk, dat de tegenspraak tegen God een plaats behoudt.

Het is *niet* mogelijk, dat nood, misdaad, honger, onderdrukking, ziekte, oorlog en ongeluk



ken het wereldbeeld blijven bepalen. Het *kan* niet zo zijn, dat het onrecht blijvend is. Denk aan de mensen en de kinderen die geen mogelijkheid hebben om te bestaan, weggedrukt in hun armoede aan de rand van een wervelende wereld.

Als deze aarde van Jezus is (en dat is zij!), dan wordt zij *nieuw*. Dat kan niet anders, want zo past ze niet bij God. In al haar delen wordt zij met God verzoend (Kol. 1:20). Daarom bevatten al die afwijkende situaties een indringende boodschap. Ze zijn geworden tot *tekenen van Jezus' komst*. Voor wie het ziet, het zien wil. Ze maken onze verwachting sterk. Op de Pinksterdag klinkt de éne boodschap langs een dubbelspoor: de Geest zal vertellen wie Jezus is (mensen gaan geloven en spreken) én de wereld zal helemaal vastlopen in zichzelf (bloed, vuur en rookwalm, één groot slagveld zonder enig uitzicht). De Geest spreekt, terwijl de tekenen van de tijd zijn boodschap onderstrepen: *ga naar Jezus toe*, in Hem is je behoud, en buiten Hem loopt alles dood. *Je ziet het gebeuren*. Zo gaat het elke dag, naar de grote dag toe.

Volharding

Als je hier iets van beseft, kun je niet onnozel leven. Je kunt je ook niet beperken tot het veiligstellen van je eigen wereldje (huisje-boompje-beestje). Want er valt niets veilig te stellen buiten Jezus om. En zodra je op Hem je richt, word je meegenomen in *zijn* wereld, en betrokken in *zijn* belangen in haar.

Verwachting is kwetsbaar, zeiden we. Het kan helpen zó rekening te houden met Jezus' komst, dat je de gedachte daaraan integreert in wat je doet en laat. Jacobus zegt: wat leg je toch schatten op, terwijl het de laatste dagen zijn? Je kunt dat geld beter gebruiken om nu mensen te bereiken, om hen te helpen en te behouden. Als je dat in praktijk brengt, merk je vanzelf dat je al die rijkdom eigenlijk niet meer nodig hebt. Het komend koninkrijk wordt dan steeds belangrijker voor je.

Paulus schrijft aan de Korinthiërs, dat ze zo met hun spullen moeten omgaan (bezit, aankopen, handel), als moeten ze binnenkort weer alles achterlaten. Alles is tijdelijk, zelfs je huwelijk (1Kor. 7:29-31). Klamp je nergens aan vast, laat niets onmisbaar zijn, buiten wat Jezus geeft, nu en straks.

Zo blijft de verwachting van zijn komst levend. Maar ook dat valt niet mee. Veel mensen heb-

ben heel veel nodig om gelukkig te zijn, en kunnen daarin nog niet één stapje terug...

Hoe zit dat toch met ons eigen wereldje?

Totdat Jezus je zomaar een handje helpt. Vroeg of laat valt alles uit je handen, namelijk. Soms geleidelijk, soms plotseling. Door oorlog, misdaad, ziekte, faillissement, ouderdom, alles is mogelijk. Niet dat God de oorzaak is van het kwaad. Maar Hij regeert het wel, en legt er een boodschap in. Hij laat je ontdekken wat je toch kunt missen (al dacht je van niet), omdat het tijdelijk was bedoeld, om je te drijven naar wat eeuwig is (nu al), als het enige waardoor je leeft. Dat eeuwig blijvende kun je *niet* missen (al schijnen we soms te denken van wel), en dat hoeft ook niet.

'Jullie hebben *volharding* nodig', krijgen de Hebreëen te horen, en wij luisteren mee. Eens raakten jullie alle bezittingen kwijt, maar het geluk in jullie harten bleef (10:34). Onthoud dat. Dan weet je voor altijd waarin je geluk zit, en waarin het niet zit. Dan ga je onbekommerd de Here tegemoet, in gelovige volharding.

*Want nog een korte, korte tijd
en Hij die komt zal er zijn
en niet op Zich laten wachten,
en mijn rechtvaardige zal uit geloof leven;
maar als hij nalatig wordt,
dan heeft mijn ziel in hem geen welbehagen.*
Hebr.10:37-38

Bas Luiten is predikant van de Gereformeerde Kerk te Zwolle-Centrum.

Verschenen

HANDBOEK GKV 2007

Met jaaroverzicht van
2006 door ds J.H. Kuiper



HANDBOEK 2007
Wat de Gereformeerde Kerken in Nederland
betreft ds J.H. Kuiper

€ 11,50

Verkrijgbaar bij de boekhandel
of bestel via internet:
www.gkvhandboek.nl

Bemoediging midden in het leven 3



Over de volharding van de heiligen

Dordtse Leerregels V gaat voor een belangrijk deel over zekerheid. Veel mensen zeggen dat het hen niet kan boeien: zekerheid over verlossing door een God, zekerheid over het leven na de dood. Maar het is maar de vraag of die mensen zich niet voor de gek houden. Mensen zijn vandaag ontzettend onzeker. Protestpartijen spinnen er garen bij. De afkeer van alles wat vreemd en daarmee bedreigend is, is groot. En kijk ook eens hoe goed de verzekeringen zaken doen...

R. Vellinga ■

Zekerheid

Een belangrijk verschil tussen onze tijd en de tijd van de Dordtse vaderen is dat men toen meer worstelde met onzekerheid met betrekking tot het hiernamaals. Onzekerheid in onze tijd heeft vooral te maken met het hiernamaals, met de vraag of we de dingen waarvan we genieten zolang mogelijk kunnen vasthouden voor de dood intreedt. Het opgaan in het leven nu laat weinig ruimte voor vragen over het leven straks.

Doet zekerheid omtrent onze bestemming er nu dan helemaal niet meer toe? Eind vorige eeuw zeiden theologen nog dat we met vragen over zekerheid niet meer bij de mens van vandaag moesten aankomen. Volgens hen ging het toen eerder over de vraag of er sowieso wel een God bestaat. Zouden de theologen zich in de vorige eeuw te veel hebben laten meeslepen door het overheersende gedachtegoed dat G/god niet alleen uit Jorwerd maar uit heel Nederland verdwenen was? Nu lijkt G/god weer terug te zijn. Mensen durven zich weer over hun religieuze gevoelens te uiten. En dan blijkt dat niet-christenen ook bezig zijn met leven na de dood.

Veel Nederlanders geloven serieus dat overledenen nog beseft hebben van wat nu op aarde gebeurt. En teksten van allerlei populaire liedjes die bij begrafenissen en crematies gedraaid worden, roepen beelden op van een of ander hiernamaals. Het gaat meestal om vage voorstellingen, maar waarom zouden mensen zich niet kunnen afvragen of het wel zeker is, dat je na de dood verder leeft? Buitenkerkelijke mensen kunnen wel degelijk onzeker zijn als het bijvoorbeeld gaat om de vraag waar hun overleden geliefde is. Wanneer het leven volop geleefd en genoten wordt, komt die onzekerheid niet zo aan de oppervlakte. Maar wordt

iemand stil gezet door een overlijden, dan kan er een worsteling zijn met vragen rond de dood.

Voor christenen heeft de vraag naar zekerheid er altijd toe gedaan. Zekerheid is een van de sleutelwoorden van christelijk geloof. Dordtse Leerregels V gaat eigenlijk maar over één ding: zekerheid. Christenen willen er zeker van zijn dat God hen vasthoudt en eeuwig zal vasthouden. Hoe weet ik zeker dat God mij wil aanvaarden? Hoe ben ik er zeker van dat mijn geloof echt is? Komt het echt wel goed met mij?

*voor christenen heeft de vraag naar
zekerheid er altijd toe gedaan*

Als we worstelen met dit soort vragen kan er maar zo krampachtig gezocht worden naar allerlei bewijzen van echtheid van geloof: erin slaan heiliger te leven, een gevoel van dichtbij God te zijn, een bijzondere gebedsverhoring, een wonder. Die bewijzen kunnen dan tot een houvast worden. Zo'n houvast wordt aangegrepen om er zeker van te zijn dat God ons vasthoudt en nooit meer zal loslaten.

Nu is het zo dat sommige kinderen van God inderdaad iets bijzonders meemaken, waardoor ze enorm bemoedigd en bevestigd worden in hun geloof. Maar dat wil niet zeggen dat dat de regel voor alle kinderen van God is. En wat als zo'n bijzondere ervaring zich niet herhaalt? Wat als ons leven ondanks die bijzondere ervaring na verloop van tijd toch weer veel en veel minder lijkt op een leven dat bij de heilige God past?



Dal-ervaringen

Wanneer we in ons eigen leven merken dat we niet alleen maar piek-ervaringen meemaken, kan de twijfel toeslaan. We kennen niet alleen maar tijden waarin we ons dicht bij God voelen en waarin we ons intensief toeleggen op het houden van Gods geboden. Het is ijzersterk en realistisch van de Dordtse Leerregels, dat ze hier eerlijk aandacht voor vragen. Als het met ons leven bergafwaarts gaat, kunnen we ons vertwijfeld afvragen of de Heilige Geest wel echt in ons aan het werk is. Of we wel een kind van God zijn en eeuwig zullen blijven. Kan er dan sprake zijn van volharding?

Dit soort dal-ervaringen kunnen ons overkomen. Maar we kunnen ze ook in meer of mindere mate over onszelf afroepen. Bijvoorbeeld als we een grove zonde begaan of zonden laten voortwoekeren. Dan kan het besef van genade wijken (art. 5). Onzekerheid kan ook voortkomen uit slordigheid in kerkgang, bijbellezen en bidden.

We hebben misschien het levenspatroon van de wereld van vandaag overgenomen: druk met

we kunnen ze ook in meer of mindere mate over onszelf afroepen

van alles en nog wat om zoveel mogelijk van het leven te kunnen genieten vóór de dood er een eind aan maakt. Het geloof raakt dan op de achtergrond. Maar er kan een tijd komen waarin we ons kunnen afvragen: als ik er zo weinig mee bezig ben, zou God Zich dan misschien ook niet meer met mij willen bezighouden?

Zo goed als geen tijd nemen voor de Bijbel en het gebed kan er toe leiden dat we niet of nauwelijks de ervaring kennen van wat bijbel-lezing en gebed in ons kunnen losmaken. Dat kan een oorzaak zijn van afnemend gevoel van zekerheid. Misschien gaan we zo weinig naar Christus toe, dat we daardoor minder besef hebben van Wie Hij voor ons wil zijn. Onzekerheid kan dus nogal eens voorkomen onder Gods kinderen.

Wanneer onzekerheid toeslaat worstelen we met de vraag of het echt mogelijk is om zeker te zijn. Dordtse Leerregels V is daar heel duidelijk in: “De gelovigen kunnen voor zichzelf zeker zijn van deze bewaring der uitverkorenen tot behoud en van de volharding der ware gelovigen in het geloof” (art. 9). En ze hebben die zekerheid ook daadwerkelijk: “Zij hebben die zekerheid ook, naarmate zij vast geloven dat zij ware, levende leden van de kerk zijn en altijd zullen blijven, en dat zij vergeving van de zonden en een eeuwig leven hebben” (art. 9).

Er mag veel onzeker zijn, maar hier kunnen gelovigen echt zeker van zijn. Dubbelop dus: je kunt er zeker van zijn en je hebt de zekerheid.

Gods beloften

In de zeventiende eeuw was deze overduidelijke belijdenis nodig als verdediging tegen ‘Rome’. Zonder bijzondere openbaring kon je volgens het Vaticaan geen zekerheid verkrijgen. Hoe vaak denken christenen vandaag niet op dezelfde manier? ‘In de preek had God een bijzondere boodschap voor mij.’ Alsof de rest van de preek geen boodschap voor mij was... De belijdenis was ook gericht tegen de remonstranten: de zekerheid hing van de volharding van de mens af. Een mens kon volharden, maar ook afvallen. En daarmee stond of viel de zekerheid. De zekerheid werd namelijk niet alléén in God verankerd.

Hoe kunnen we er dan zeker van zijn dat God ons echt meeneemt op weg naar Zijn eeuwige toekomst? Hoe kunnen we zeker weten dat Hij in ons woont en werkt met het oog op onze definitieve verlossing?

Het kernantwoord wordt gegeven in art. 10:

“Uit het geloof in Gods beloften, die Hij in Zijn Woord zo overvloedig tot onze troost heeft geopenbaard.” Dat zijn de beloften die in Christus vast en zeker, ja en amen zijn.

Dat zijn de beloften van God, Die volledig te vertrouwen is. Het zekere weten hangt samen met het vast vertrouwen. De zekerheid wordt verkregen in een vertrouwensrelatie!

Niet in een bijzondere openbaring, ook niet in een bijzondere ervaring, maar alleen in het Woord is de zekerheid te vinden. Alleen daar kunnen we de beloften van onze betrouwbare God vinden. En dat is geen zoeken naar een speld in een hooiberg. Gods Woord staat bol van beloften. Waarom heeft God in Zijn Woord zoveel beloften geopenbaard? Omdat er zoveel onzekerheid in ons leven is! Ten diepste is ons aardse leven onzekerheid. Als we de wind vandaag mee hebben, lijkt dat misschien niet zo. Maar wie garandeert ons dat we de wind ook morgen mee hebben? Niemand. Ook in de Bijbel kun je die garantie niet vinden. “We leven in vertrouwen op God. Wat komen gaat, is nog niet zichtbaar” (2 Kor. 5:7). Omdat er zoveel onzeker is, komt God ons tegemoet met zoveel beloften. Om ons vertrouwen te wekken in de onzekerheid. Wanneer ons alles uit handen geslagen wordt, en we niet anders meer kunnen dan erkennen dat alles inderdaad onzeker is. Dan zijn die vele beloften bedoeld om ons te troosten.

Geloof en gevoel

Hoe is het mogelijk dat we met zoveel troostrijke beloften toch nog onzeker kunnen zijn? Laten we ons allereerst realiseren dat vertrouwen iets is dat moet groeien. Het kan tijd nemen voordat we de onzekerheid te boven zijn. Maar er kan ook iets anders aan de hand zijn: we kunnen het juiste zicht missen op de verhouding tussen geloof en gevoel. Geloof en gevoel worden vaak door elkaar gehaald. Bij



geloofszekerheid denken veel christenen waarschijnlijk aan gevoelszekerheid. Het gevoel wordt onze gids. Voel ik me zeker? Ervaar ik rust en voel ik dat het goed is en goed komt? Dordtse Leerregels V zegt niet dat gelovigen zich zeker voelen naar de maat van hun gevoel, maar naar de maat van hun geloof (art. 9). En dat geloof richt zich op de beloften. Wat God belooft is 100 procent zeker. Maar onze ervaring lijkt soms te botsen met wat volgens de Schrift beloofd is. Zo kunnen we bijvoorbeeld schuldgevoelens hebben terwijl de belofte van vergeving toch echt nú al geldt en onze zonden dus zeker vergeven zijn! Profeten en dichters in de Bijbel moesten soms verschrikkelijke dingen meemaken. De hel op aarde, in hedendaags taaljargon. Maar het was niet de hel, want er was ook nog Gods Woord met troostrijke beloften. En dat zorgde ervoor dat - ondanks de omstandigheden - gelovigen hoop hadden (Hab. 3:17,18; Ps. 56).

Ons gevoel moeten we zeker serieus nemen. Gevoelens moeten uitgesproken worden. Er moet een luisterend oor zijn voor de verwoorde gevoelens van een ander. Maar de gevoelens hebben niet het laatste woord. Het laatste woord is aan de beloften waarop we ons geloof richten. Dat betekent dat we ons geloof richten op Christus. Ons uitstrekken naar Hem. Hem omhelzen. In Hem zijn al Gods beloften vervuld. En Hij zal nog veel beloften aan ons vervullen. Het geloof richten op Hem, doen we door naar Hem te luisteren en onze onzekere gevoelens naar Hem uit te spreken. Door naar Hem te luisteren, zal Hij ons troosten. Dan kan de hoop opbloeien. Onzekere gevoelens zullen dan minder opspelen. Onzekere gevoe-

Wat kun jij vertellen over de inwoning van de Geest in je hart? Kun jij vertellen over je wedergeboorte? De grond voor de zekerheid komt ook dan weer in de eigen ervaring te liggen. En dat is een wankel basis voor zeker-zijn. Want we voelen ons niet altijd even zeker.

de zekerheid wordt verkregen in een vertrouwensrelatie

“Intussen getuigt de Schrift dat de gelovigen in dit leven tegen allerlei zondige twijfel te strijden hebben en in zware aanvechting dit volle geloofsvertrouwen en deze zekerheid van de volharding niet altijd voelen” (art. 11). Mooi dat de Dordtse Leerregels daar oog voor hebben. Zij hebben niet alleen aandacht voor de geestelijke kampioenen, maar ook voor gelovigen die zich, als het gaat om hun geloofsleven, in een dip zitten.

In de Dordtse Leerregels wordt de Heilige Geest niet vergeten. Ze geven heel expliciet aandacht aan het getuigenis van de Heilige Geest. De zekerheid “komt ook voort uit het getuigenis van de Heilige Geest, die met onze geest getuigt dat wij Gods kinderen en erfgenamen zijn” (art. 10). En daar kunnen we vandaag onze winst mee doen. Het getuigenis van de Heilige Geest staat niet naast de beloften, als iets dat we óók nog moet hebben of meemaken om zeker te kunnen zijn van ons geloof. De Geest werkt met het Woord zó op ons in, dat we ons vertrouwen op de beloften richten. Hij prent ons de beloften in. Zo maakt Hij onze geest er zeker van dat wij Gods kinderen zijn (Rom. 8:16).

als we om de Geest bidden, mogen we zeker weten dat Hij in ons zal werken

lens kunnen we dan beter een plekje geven. Er zijn natuurlijk ook positieve gevoelens en ervaringen. Die mogen we zeker koesteren, maar ook die moeten een goede plek krijgen. De belofte gaat vooraf aan de positieve gevoelens. Christus zegt: Blijf in Mij, dan zal Ik in u blijven (Joh. 15). Dat is de belofte. Als wij in Hem blijven, zijn wij 100 procent zeker rank aan de Wijnstok. En pas als de ranken aan de Wijnstok blijven, kunnen ze vrucht dragen. Een van die heerlijke druiven is dan misschien zo’n goed positief gevoel.

Charismatische wind

De laatste jaren waait er door zo’n beetje alle Nederlandse kerken een charismatische wind. Dat heeft geleid tot veel meer aandacht voor de Geest. Het heeft ook geleid tot veel meer aandacht voor het ervaren van de Geest en voor de werkingen van de Geest. Als het om verkrijgen van de zekerheid gaat, kan een charismatische gelovige vragen of je de Geest in je hart ervaart.

Wat te doen als we als gelovige in een dal zitten en we van het geloof niet zoveel meer ervaren? Laten

we dan niet allereerst bidden om ervaring maar om de Geest zelf. Als we om de Geest bidden, mogen we zeker weten dat Hij in ons zal werken. Want de Geest is beloofd aan ieder die om Hem vraagt (Luk. 11:13). Natuurlijk mag er ook gebed zijn om de ervaring van de Geest. Maar dat moet wel gedragen worden door het gebed om de Geest Zelf. In lijn met het bekende gebed van David: “Neem Uw Heilige Geest niet van mij; hergeef mij de blijdschap over Uw heil” (Ps. 51:13-14, NGB 1951). Als we de zekerheid van het geloof niet meer of niet meer zo sterk ervaren, mogen we bidden om de Geest. Hij zal dan zeker in ons werken en Hij zal op Zijn tijd de verzekerdheid teruggeven.

Roelof Vellinga is journalist te Hilversum en bereidt zich door theologiestudie voor op een onderzoek naar art. 8 van de Kerkorde.

Gezang 65: Wij weten dat God alles keert



lied van de week

De tekst van het lied van deze week is gedicht door Ria Borkent; de melodie werd gecomponeerd door mijn Zuidhornse collega-organist Luuk Sikkema (1960). Hij studeerde orgel aan het stedelijk Conservatorium te Groningen bij Johan Beefink, waarbij hij de diploma's Docerend Musicus (DM) en Uitvoerende Musicus (UM) behaalde. Momenteel werkt hij bij Feenstra Orgelrestauratie in Grootegast, een bedrijf dat zich heeft gespecialiseerd in de restauratie van historische kerk- en huisorgels uit Engeland, Schotland en Ierland.

J. Smelik ■

Luuk Sikkema componeerde bij de liedtekst 'Wij weten dat God alles keert' een eigenzinnige, karaktervolle melodie, die niet echt eenvoudig is maar eerst veroverd moet worden voordat zij haar schoonheid volledig prijsgeeft. Vooral de regels 2 en 3 liggen niet voor de hand en hebben melodische wendingen en intervallen die net even anders zijn dan men zou verwachten: bijv. c-b-g-d en e-g-b-d in regel 3.

Liedtekst

De liedtekst, die ik wat poëtische zeggingskracht betreft niet tot de beste van Borkent vind horen, is geënt op een bekende passage uit Paulus' brief aan de Romeinen: hoofdstuk 8:28-39 en spreekt geheel voor zichzelf. In het eerste couplet zijn vooral de woorden uit Romeinen 8:28 te horen: *En wij weten dat voor wie God liefhebben, voor wie volgens zijn voornemen geroepen zijn, alles bijdraagt aan het goede.* In de tweede strofe zijn de verzen 29 en 30 uit dat hoofdstuk terug te vinden: *Wie hij al van tevoren heeft uitgekozen, heeft hij er ook van tevoren toe bestemd om het evenbeeld te worden van zijn Zoon, die de eerstgeborene moest zijn van talloze broeders en zusters. Wie hij hiertoe heeft bestemd, heeft hij ook geroepen; en wie hij heeft geroepen, heeft hij ook vrijgesproken; en wie hij heeft vrijgesproken, heeft hij nu al laten delen in zijn luister.* Elementen uit de verzen 31 tot en met 34 van Romeinen 8 vormen de basis voor strofe 3: *Wat moeten wij hier verder over zeggen? Als God voor ons is, wie kan dan tegen ons zijn? Zal hij, die zijn eigen Zoon niet heeft gespaard, maar hem omwille van ons allen heeft prijsgegeven, ons met hem niet alles schenken?*

Wie zal Gods uitverkorenen aanklagen? God zelf spreekt hen vrij. Wie zal hen veroordelen? Christus Jezus, die gestorven is, meer nog, die is opgewekt en aan de rechterhand van God zit, pleit voor ons.

Het vierde couplet is een weergave van Romeinen 8:35, terwijl vers 37 uit dat hoofdstuk ten grondslag ligt aan het slotcouplet van het lied. Wat opvalt is dat in het vierde couplet de Heer wordt aangesproken. Is er in Romeinen 8:35 nog sprake van een retorische vraag (*Wat zal ons scheiden van de liefde van Christus? Tegenspoed, ellende of vervolging, honger of armoede, gevaar of het zwaard?*) die algemeen gesteld wordt, in het lied wordt deze vraag gesteld aan God. Dit overigens om met dezelfde intentie hetzelfde te zeggen: niets zal ons scheiden van Christus' liefde, wat een mens ook aan lichamelijke en psychische tegenspoed tegenkomt. Indirect zegt Paulus in Romeinen 8 vers 35 ook dat de gelovigen op aarde niet gevrijwaard zullen zijn van allerlei tegenslagen op aarde. Dat is ook een boodschap van Psalm 44, waaraan Paulus refereert in vers 36: *Om u worden wij dag na dag gedood en afgevoerd als schapen voor de slacht.* Dit is een letterlijk citaat van Psalm 44:23: *Toch worden wij dag na dag om u gedood en afgevoerd als schapen voor de slacht.* Hoewel in het lied deze referentie niet terug te vinden is, is de kern wel nog eens samenvattend verwoord in het slotcouplet.

Dr. Jan Smelik is hymnoloog-musicoloog en woont te Zuidhorn.

Door vuur gelouterd

Geschiedenis van de Presbyteriaanse Kerk in Korea



In het voorjaar van 1972 kwam mijn toenmalige vriendin en huidige vrouw voor het eerst logeren bij mijn ouders thuis. Er logeerde toen ook al een andere gast, dr. Sangdong Han, president van het Korea Theological Seminary. Dr. Han sprak geen Engels en moest getolkt worden door ds. Soon Gil Hur, die toen in Kampen studeerde. Hij was al een bejaard man en ging 's middags altijd enige tijd rusten. Maar toen hij begrepen had, wat er zou gaan gebeuren, weigerde hij naar bed te gaan: de zoon des huises bracht zijn aanstaande vrouw bij zijn ouders. Zo'n belangrijk moment wilde hij beslist meemaken. Bij de maaltijd, later, heeft hij onze relatie in een indringend gebed opgedragen aan de Here God.

B. Kamphuis ■

Lijdende kerk

Toen al vonden wij dat een grote eer. Nu heb ik het boek gelezen dat Soon Gil Hur, inmiddels emeritus hoogleraar van het Korea Theological Seminary, heeft geschreven over de geschiedenis van de kerk in Korea. Pas nu heb ik begrepen hoe groot de eer was. Dr. Han was maar niet zomaar een belangrijk man in Koreaanse kerk. Hij was een martelaar voor de naam van Jezus Christus. Vijf jaar lang heeft hij geleden in gevangenschap omdat hij weigerde deel te nemen aan de Japanse Shinto religie. Dr. Hur schrijft met veel eerbied en liefde over dr. Han: hij was een eenvoudige en nederige dominee, een man van weinig woorden, maar onverzettelijk in zijn daden. Hij heeft heel veel mogen betekenen voor kerk en opleiding in Korea. Zonder hem zouden, menselijk gesproken, de Kosin kerk (onze zusterkerk in Korea) en het seminarie van die kerk er niet geweest zijn. Dr. Han stond daarmee in een indrukwekkende traditie. De kerk in Korea is een kerk van martelaars. Dat geldt trouwens niet alleen voor de protestantse, maar ook voor de Rooms-katholieke kerk, die al eerder voet aan grond kreeg in Korea (in 1784). Hur spreekt over het heroïsche martelaarschap van de Rooms-katholieke gelovigen. Duizenden hebben hun leven geofferd. Dat heeft mede de bodem bereid voor de aanvaarding van het evangelie, dat protestantse zendelingen later gebracht hebben. Maar ook dat ging met martelaarschap gepaard. Eén van de eerste protestantse zendelingen, ds. Thomas, werd in 1866 onthoofd. Nadat vanaf 1884 zending in Korea mogelijk was geworden, heeft eerst de Japanse overheer-

sing en daarna het communisme vele slachtoffers geëist, ook en juist onder de christenen. In Noord-Korea duurt dat martelaarschap van de kerk nog altijd voort, op verschrikkelijke wijze. Dat vraagt veel gebed van ons.

Strijdende kerk

Deze lijdende kerk was ook een kerk waarin veel gestreden werd. Ook dat blijft hangen, na lezing van het boek van dr. Hur: wat is er veel gestreden in deze jonge kerk. Er is voortdurend strijd geweest met liberale theologie. Vanaf het begin was er in Korea een nauwe relatie tussen presbyterianisme en methodisme. Methodisme, met zijn arminiaanse inslag, staat erg open voor de humanistische tendensen van de liberale theologie. Zo kwam dat ook binnen in de presbyteriaanse kerk. Presbyterianen met een orthodox-gereformeerde overtuiging hebben steeds strijd daartegen moeten voeren. Vanaf 1935 eiste de Japanse bezetter deelname aan de Shinto religie. Juist liberale theologen hadden daar weinig moeite mee. Ze beschouwden het als een aangelegenheid van burgerlijke aard. Zo bracht de Shinto verering ook binnen de kerk strijd en scheuring teweeg, want orthodoxe gelovigen weigerden principieel aan deze verering deel te nemen. Ze werden niet alleen door de Japanners, maar ook door vele medechristenen daarom veroordeeld. Na afloop van de Tweede Wereldoorlog heeft dat uiteindelijk geleid tot het ontstaan van het Korea Theological Seminary en de Kosin kerk. Maar ook binnen die kerkelijke gemeenschap bleef veel strijd bestaan. De duivel maakte gebruik van de persoonlijke ambities en zwak-



heden van kerkleiders, om de kerk kapot te maken. Pogingen tot kerkelijke eenheid mislukten door onderling wantrouwen en door ontrouw aan gemaakte afspraken. Het verhaal dat dr. Hur vertelt, heeft ook z'n beschamende kanten. Zo gaat het kennelijk toe in de kerk. Zo gaat het niet alleen in het Verre Oosten, maar ook hier in het Westen.

Zegevierende kerk

Toch is dat niet het laatste wat mij is bijgebleven uit dit boek. Uiteindelijk is de indruk toch: God deed en doet grote dingen in Korea. Ondanks lijden en strijden geeft hij aan zijn kerk grote overwinningen. Dat blijkt alleen al uit de aantallen. Ook in Korea is het bloed van de martelaren het zaad van de kerk geweest. Eind 19^e eeuw begon de protestantse zending - en nu is dertig procent van de bevolking protestants en daarnaast nog tien procent Rooms-katholiek.

Tot grote dankbaarheid stemt ook dat juist de gereformeerde orthodoxie in Korea zo levenskrachtig is gebleken. Terwijl de zending vanaf het begin ook steeds een sterk methodistisch en evangelisch karakter heeft gedragen, heeft toch in Korea de gereformeerde belijdenis ook wortel geschoten. En die gereformeerde belijders bleken vooraan te staan in de strijd tegen shintoïsme en communisme. Dat heeft hun ook in de Koreaanse samenleving veel stootkracht gegeven. Ik weet wel, je kunt ook allerlei vragen stellen bij dat gereformeerde karakter van Koreaanse kerken. Functioneert de belijdenis werkelijk in de praktijk? Is er echt veel weerstand tegen allerlei evangelische tendensen? Maar hier in Nederland gelden die vragen net zozeer. Zulke vragen moeten ons niet de dankbaarheid ontnemen over de kracht die de gereformeerde belijdenis heeft, ook in Korea. Een laatste punt dat ik noemen wil, zijn de oecumenische contacten die vanuit Korea

worden onderhouden. Vanaf de jaren zestig hebben de Gereformeerde Kerken (v) daarin een belangrijke rol mogen spelen. Koreaanse studenten konden hier studeren en daar een belangrijke plaats in het kerkelijk leven in gaan nemen. Het bezoek van dr. Han uit 1972 is niet alleen ons persoonlijk bijgebleven. Dr. Han heeft toen onder andere de Generale Synode bezocht en dat heeft geresulteerd in financiële steun vanuit Nederland voor nieuwbouw van het seminarie, toen nog in Busan. Dr. Hur zelf heeft anderzijds een tijdlang de Free Reformed Churches in Australië mogen dienen als predikant, en zo het wederzijdse karakter van oecumenische contacten vorm mogen geven. Aan het eind van zijn boek somt hij een lijst op van acht kerken waarmee de Kosin kerk zusterrelaties onderhoudt, nog afgezien van de relaties met Koreaanse kerken die uit emigratie zijn ontstaan. Bovendien participeert de Kosin kerk in de ICRC.

Ook die oecumenische relaties kun je relativeren. In ieder geval blijkt in de praktijk dat ze niet vanzelf gaan bloeien en blijven bloeien. Er moet wederzijds steeds weer in geïnvesteerd worden. Maar dat neemt niet weg dat alleen al het feit van de relaties een wonder is. Tot eind 19^e eeuw was Korea een kluizenaarsrijk, volstrekt gesloten voor de buitenwereld. Nu heeft het evangelie wereldwijd banden gelegd. In de kracht van het evangelie is de Koreaanse kerk een zegevierende kerk gebleken. Ze is, zoals de titel van het boek van dr. Hur aangeeft, door vuur gelouterd.

Prof. Dr. Barend Kamphuis is hoogleraar aan de Theologische Universiteit te Kampen en hoofdredacteur van 'De Reformatie'.

Naar aanleiding van: S. Hur, *The Church Preserved Through Fires. A history of the Presbyterian Church in Korea, Neerlandia, Alberta, Canada/Pella, Iowa, U.S.A.*: Inheritance Publications 2006, 161 pagina's.



uit de kerken

Arnhem - jubileum: - Op 23 mei had ds. H. Drost zijn 25-jarig jubileum als predikant. Standplaatsen: Eemdijk (1982), Rotterdam-Oost (1986), Brunsum-Treebeek (wijk Venlo, 1990), Haren (1998), Houten (2003) en Arnhem (voor kerkelijk opbouwwerk in Oekraïense Gereformeerde Kerken, Rivne, 2007).

Bunschoten-West - bedankt voor beroep:
P. Niemeijer te Den Helder

Martelaren vanwege het geloof in Jezus Christus in Turkije



Op woensdag 18 april j.l. werden drie christenen in de oost-Turkse stad Malatya vermoord.

De daders, vijf jongemannen in de leeftijd van 19-20 jaar bonden hen vast op stoelen, folterden hen drie uur lang en maakten opnamen met hun mobile telefoons. Ze sneden tenslotte hun kelen door.

C. Rentier ■

Necati Aydin (35) laat een vrouw (Semse) en twee kleine kinderen (Ester en Elisa) na. Necati sprak enkele dagen ervoor nog tijdens een conferentie in Duitsland waar mijn vrouw en ik waren n.a.v. 1 Kor. 9:19-27 Vrij als ik ben ten opzichte van iedereen, ben ik de slaaf van iedereen geworden om zo veel mogelijk mensen te winnen voor Christus. Necati kwam uit een streng islamitische familie en werd in Malatya al geruime tijd bedreigd. Hij en zijn vrouw wisten dat dit kon gebeuren. Toch ging hij onvermoeibaar voort het evangelie uit te dragen in een stad met veel fundamentalistische en nationalistische fanatici. Hij riep ons op om moslims en Turken niet te haten, maar hen lief te hebben en in woorden en daden de liefde van Christus te laten zien door als vriend met hen op te trekken.

Tijdens de begrafenis sprak zijn vrouw, die verklaarde de daders te vergeven met dezelfde woorden die Jezus sprak: 'Ze weten niet wat ze doen'. Ze zei ook: "Mijn man was als Jezus voor mij, nu is hij bij Jezus die hij zo lief had. Het is mij een grote eer om dezelfde Jezus te mogen dienen op aarde."

Ihsan Özbek, voorganger van de Kurtulus kerken in Turkije, zei in zijn preek: "Hoe gruwelijk de 150 of meer messteken in zijn lichaam ook mogen wezen, zelfs dit 'lijden van deze tijd staat in geen verhouding tot de luister die ons in de toekomst geopenbaard zal worden' (Rom. 8:18). Ik ben ervan overtuigd dat dood noch leven, engelen noch machten noch krachten, heden noch toekomst, hoogte noch diepte, of wat er ook maar in de schepping is, ons zal kunnen scheiden van de liefde van God, die Hij ons gegeven heeft in Christus Jezus, onze Heer. (Rom. 8:37-39)". De preek werd uitgezonden door Turkse media. Bid dat dit krachtige getuigenis tot omkeer mag leiden in de

Turkse gemeenschap.

Tilmann Geske (46) was een Duitse evangelist die daar samen met zijn vrouw (Suzanne) en vier kinderen woonde. Terwijl een ander zendelingsechtpaar na bedreigingen was vertrokken, waren zij bewust gebleven. Zijn vrouw wilde dan ook dat Geske niet in Duitsland, maar in Malatya begraven werd als een getuigenis voor de inwoners. Ze wil er blijven wonen zo lang dat mogelijk is.

Ugur Yüksel was nog niet zo lang geleden christen geworden. Zijn verloofde kreeg geen kans hem te begraven, Ugur werd door zijn familie op islamitische wijze begraven.

Terwijl de slachtoffers van de gruwelijke moordpartij worden begraven, gaan media en diverse overheids-personen door met het systematisch zwartmaken van christenen en zendingen. Het hoofd van het ministerie van Justitie, Gen. Niyazi Güney verklaarde voor een Milliyet-verslaggever dat 'zendingen gevaarlijker zijn dan een terroristische organisatie. Zendingsactiviteiten in Turkije verspreiden zich even oncontroleerbaar als ze deden tijdens de laatste dagen van het Ottomaanse rijk.' Deze opmerking is kenmerkend voor de Turkse houding naar alles wat niet Turks is en vooral naar wat westers is. Het lijkt alsof de tijd al een eeuw lang stil staat en de Turken de teloor-gang van het Ottomaanse rijk en de dreigende opdeling door de geallieerden van begin vorige eeuw, nog steeds niet te boven zijn. Kinderen worden op school gedruild dat het Turkse volk het beste is en dat andere (westerse) mogendheden uit zijn op de ondergang van de Turkse staat. Terwijl het Turkse volk zelf als laatste in Anatolië kwam en het aantal christenen van 22% in 1900 tot 0,1% vandaag is geslonken, worden toch christenen (evenals etnische

minderheden) als een bedreiging gezien. Op dit moment loopt er een proces tegen drie Turkse christenen, met de beschuldiging dat zij door uit te komen voor hun christen-zijn, de Turkse identiteit geblameerd hebben (artikel 301 van het wetboek).

Het is verontrustend dat de huidige Turkse regering zich niet schaamt om, terwijl zij onderhandelingen met Europa voert over toetreding, Europese christenen die in Turkije om hun geloof worden vermoord als terroristen te bestempelen. Ondertussen steunt Europa de bouw van moskeeën en mag een moslimintellectueel als Tariq Ramadan op kosten van het Rotterdamse stadsbestuur de islam aanprijzen als het medicijn voor het zieke Europa. Een grotere tegenstelling is haast niet denkbaar. Nú de onderhandelingen met Turkije voorgoed verbreken, zou echter de nationalistische en fundamentalistische tendensen in Turkije alleen maar verder versterken. In plaats daarvan hebben de gebeurtenissen van de afgelopen dagen de problematiek van Turkije open gelegd en is het zaak om daar nu in de onderhandelingen concreet op in te gaan. Het onderwijs en de wetgeving zullen moeten worden bevrijd van nationalistische elementen die etnische en religieuze minderheden vogelvrij verklaren. Overheidspersonen zullen zelf een voorbeeld moeten geven dat Europeanen niet alleen welkom zijn om als toerist hun geld achter te laten of lichte zeden over te dragen (waar zelden ophef over is!), maar ook als getuigen van het Goede Nieuws dat ooit in Klein Azië zo krachtig klonk.

Een echtpaar uit Turkije schreef ons enkele maanden geleden: "Moeten wij als gemeente van Christus nog meer lijden om geloofwaardige getuigen voor de barmhartigheid van God te zijn? Hoe kunnen de mensen anders merken, dat het niet om het gelijk gaat in de strijd tussen religieuze meningen, maar om de boodschap van Redding van de eeuwige dood." Het is precies deze boodschap van verzoening die de slachtoffers en hun nabestaanden de afgelopen dagen hebben laten horen, die het Turkse volk zo hard nodig heeft om in het reine te komen met haar eigen verleden en in vrede met anderen te kunnen leven. Het Turkse volk zou het kleine groepje christenen en het geringe aantal zendelingen in Turkije moeten koesteren. Zij zouden de bruggenbouwers kunnen zijn tussen Europa en Turkije. De politieke spanningen tussen seculiere nationalist en hen die een islamisering van Turkije voor staan, nemen met de naderende presidentsverkiezingen toe. De druk op christenen in Turkije is decennia lang niet zo groot geweest als de laatste maanden. Laten we bidden voor het Turkse volk en in het bijzonder voor de kleine Turkse kerk.

Cees Rentier, Stichting Evangelie en Moslim

HOOFDREDACTEUR:
Prof. Dr. B. Kamphuis

EINDREDACTEUR a.i.:
Dr. A.L. Th. de Bruijne

OVERIGE REDACTIELEDEN:
Dr. E.A. de Boer, Prof. dr. S. Griffioen,
Drs. I.D. Haarsma, Prof. Dr. G. Kwakkel,
Drs. B. Luiten, J. Westert.

MEDEWERKERS:
J.J.D. Baas, J.M. de Jong, Ds. G. Riemer,
Dr. J. Smelik, Drs. H. Veldman

**BESTUURSLEDEN STICHTING
DE REFORMATIE:**
A. Verhoeff (voorzitter),
Drs. B. Bos (secretaris),
F.H. Haveman (penningmeester)

BLADMANAGEMENT:
Mevrouw M.T. Kremer
Scholma Druk bv, Postbus 7
9780 AA Bedum, tel. 050 3013636

Alle stukken voor de redactie bij voorkeur
per
E-mail: reformatie@scholma.nl, ingeval per
post via bovengenoemde postbus.
Uitgever: Print Media bv, Bedum
Technische realisatie:
Scholma Druk bv, Bedum

**ADMINISTRATIE EN
ADVERTENTIES:**
Scholma Druk, postbus 7,
9780 AA Bedum.
Telefoon: 050 - 3013636.
Fax: 050 - 3012732
(o.v.v. Reformatie).
E-mail: reformatie@scholma.nl
Aanlevering advertenties in overleg.
ING Bank: 66.30.92.620

ABONNEMENTSPRIJZEN:
€ 49,95 per jaar
studenten € 19,50;
buitenland € 130,00
- abonnementsjaar loopt van
1 januari t/m 31 december
- opzegging van het abonnement dient 1
maand voor aanvang van het nieuwe abon-
nementsjaar schriftelijk of per e-mail te
geschieden (voor 1 december)
Losse nummers € 1,50 (incl. porto).

De Reformatie is op Daisy
cd-rom verkrijgbaar bij de
Chr. Blindenbibliotheek voor
blinden en slechtzienden. Tel.
(0341)-565477.

ADVERTENTIES (acquisitie en verkoop):
J. Hoogenboom, tel. 050-4091204,
fax 050-4091252
e-mail: info@hoogenboom-communicatie.nl

Contracttarief op aanvraag.

Zonder schriftelijke toestemming van de uit-
gever is het niet toegestaan artikelen uit dit
blad over te nemen.

Web: www.dereformatie.nl
ISSN 0165-5191

Zet in de kerk de 'auti-bril' op



Studiedag over geloof en autisme

'Ga in gesprek met mensen met autisme, probeer je in hen te verplaatsen en zet de 'auti-bril' op. Deze en andere tips kregen de 400 bezoekers van de studiedag Geloof en autisme, zaterdag 12 mei in Amersfoort. "Stem kerkdiensten meer af op mensen met autisme", aldus Colette de Bruin.

De studiedag over geloof en autisme, georganiseerd door vereniging dit Koningskind, Eleos en SGJ, was al een maand eerder volgeboekt en met 200 mensen op de reservelijst, bleek de dag in een grote behoefte te voorzien. Aanwezige predikanten, jeugdleiders, catecheten en (beroeps)opvoeders werden er op gewezen hoe belangrijk het is de eigen ideeën, normen en waarden achter je te laten en met de 'auti-bril' op naar mensen met autisme te kijken. Sprekers waren Colette de Bruin, schrijfster van het boek 'Geef me de 5' - een boek over de omgang met mensen met autisme -, ervaringsdeskundige Erwin Roos en dr. Peter van de Kamp, docent aan de theologische universiteit in Kampen (GKv). Daarnaast werden door twee medewerkers van Eleos de resultaten gepresenteerd van een onderzoek naar de geloofsbeleving van jongeren met een autistische stoornis. Ook was er een forumdiscussie onder leiding van EO-presentator Tijs van den Brink.

Puzzeltijd

Colette de Bruin legde zaterdag uit dat bij mensen met autisme de informatie die bij de zintuigen binnenkomt, verbrijzeld in de hersenen aankomt. Hierdoor zien mensen met autisme alles in details en wordt

het pas een geheel als de details bij elkaar worden opgeteld. Ze hebben dan ook geregeld 'puzzeltijd' nodig. De Bruin - haar vader en kinderen hebben autisme - illustreerde haar verhaal met veel filmbeelden waarop ze liet zien hoe kinderen met autisme op bepaalde dingen (zoals drukte en dingen die anders gaan dan anders) kunnen reageren. Ze leerde tijdens de studiedag dat mensen met autisme de taal letterlijk nemen. Zo zijn verschillende bijbelverhalen en christelijke uitdrukkingen onbegrijpelijk voor mensen met autisme. Daarom is, volgens De Bruin, visuele ondersteuning erg belangrijk. Ook gaf ze aan dat het weliswaar goed is je aan mensen met autisme aan te passen, maar dat het tegelijk een feit blijft dat mensen met autisme ook 'het leven' in moeten.

Beleving

Gerdien Bouwman en Marieke van der Maten-Abbink, beiden werkzaam bij Eleos, presenteerden hun onderzoek naar de geloofsbeleving van jongeren met een autisme spectrum stoornis. Uit dit onderzoek - dat zij hielden onder 55 jongeren met autisme en 110 jongeren zonder autisme, die qua leeftijd, kerkgenootschap en niveau overeen kwamen - bleek dat er helemaal niet zoveel verschil was in de geloofsbeleving tussen jongeren met en zonder autisme. Met deze conclusie willen zij echter voorzichtig omgaan, omdat de ervaring in de praktijk is dat veel jongeren met autisme de kerk verlaten. Tevens benadrukten beide psychologen dat het zo zou kunnen zijn dat jongeren met autisme een sociaal wenselijk antwoord hebben gegeven. De onderzoeksters hebben bij hun onderzoek de verklaring gegeven dat de geloofsbeleving er onder jongeren met autisme zeker wel is, maar dat het vervolgens moeilijk voor hen blijkt er ook over te praten.

Inclusief

Ervaringsdeskundige Erwin Roos (op zijn vijftiende werd bij hem de diagnose Asperger vastgesteld) vertelde zijn eigen verhaal. Onbegrepen door zijn omgeving, voelde hij zich eenzaam en ook verlaten door God. 'God heeft me uiteindelijk zelf laten zien dat Hij er is en dat ik niet voor niets leef.' Roos riep in zijn speech gemeenteleden op om met elkaar een 'inclusieve' gemeente te vormen, waarbij iedereen, met autisme en zonder autisme, erbij hoort en wordt gewaardeerd zoals men is. Dr. Peter van de Kamp sloot hier in zijn verhaal op aan. Van de Kamp introduceerde het 'auti-pastoraat': 'met elkaar, als gemeenteleden met en zonder autisme, onderweg blijven naar de dag van Christus en in het licht van de Bijbel samen proberen te verstaan en te ervaren hoe Gods weg in onze persoonlijke leefsituatie er uit ziet.'

Structuur

In de forumdiscussie onder leiding van EO-presentator Tijs van den Brink waren de sprekers van die ochtend het er over eens dat het niet nodig is een aparte kerkdienst voor mensen met autisme te beleggen. Wel is het volgens de aanwezigen noodzakelijk dat er in de kerkdiensten rekening wordt gehouden met mensen met autisme. Erwin Roos benadrukte dat vooral structuur erg belangrijk is. Dat mensen veel behoefte hebben aan ervaringen delen en tips uitwisselen, bleek ook bij de verschillende workshops die de bezoekers in de middag konden volgen. Het plan is om in het voorjaar van 2008 een nieuwe themadag te organiseren.

Hanna Smallenbroek, directiesecretaresse van 'Dit Koningskind'

LPB gaat uitzenden via kerktelefoon en internet

Stichting De Luisterpost|Bralectah maakt opnamen van kerkelijke activiteiten binnen de Gereformeerde Kerken (V.). Audio- en video opnamen van congressen, thema-avonden, concerten en evenementen vinden hun weg al 40 jaar naar de luisteraars en kijkers van de LPB. Deze mensen krijgen de cd's en dvd's gratis thuis bezorgd. De doelgroep van de LPB zijn mensen die niet (meer) in staat zijn om de kerkelijke activiteiten bij te wonen zoals ze graag zouden willen.

Steeds meer kerkleden maken gebruik van nieuwe kerktelefoon systemen. Via de telefoonlijn of via een breedbandverbinding. Technisch is het mogelijk om deze kerkleden via het zelfde systeem ook te laten luisteren naar opnamen van de LPB. Omdat de doelgroep van de LPB en de groep kerktelefoon luisteraars binnen de GKv kerken voor een groot deel overlappen is dit voor de LPB een logische ontwikkeling. Het verspreiden van opnamen via internet is goedkoop en snel in vergelijking met het toesturen van cd's en dvd's.

Daarom gaat de LPB vanaf maandag 14 mei om 20.00 uur starten met wekelijkse uitzendingen via het kerktelefoon systeem van AUDIOserver. Daarmee kunnen we elke week

de 6000 luisteraars die via het systeem van AUDIOserver luisteren, bereiken. De lokale beheerders van het systeem moeten dan eenmalig de uitzendingen voor hun luisteraars beschikbaar maken. Elke week komt er een nieuwe uitzending van de LPB die vervolgens de hele week te beluisteren is. Op de website van de LPB staat een schema van deze uitzendingen. Bovendien zal dezelfde uitzending ook via de LPB website te beluisteren zijn. (www.luisterpost.nl) Dus ook mensen zonder luisterkastje kunnen via de website gratis meeluisteren.

Ondertussen is de LPB in overleg met andere kerktelefoon aanbieders zoals Solcon en SIKN om ook hun gebruikers toegang te geven tot de LPB uitzendingen. Zo wil de LPB deze dienst steeds verder gaan ontwikkelen. In de toekomst zullen er vaker uitzendingen komen en gaat de LPB ook inzetten op de mogelijkheid om live (rechtstreeks) via de kerktelefoon systemen activiteiten uit te zenden. Luisteraars kunnen dan tegelijkertijd met de bezoekers van die activiteit meeluisteren. Hierdoor is de beleving van het 'er bij kunnen zijn' groter en is het aanbod ook veel actueler.

Tel. 038-4270448, Email lpb@gbouw.nl

Geef Red een Kind deze kinderen een kans



Ajithkumar - 6 jaar



Tsehayi - 7 jaar

SponsorKind

De ouders van Ajithkumar en Tsehayi zijn straatarm. Ze verdienen niet genoeg om voor hun gezin te kunnen zorgen. Met uw hulp kunnen wij hen een dagelijkse maaltijd geven en krijgen zij onderwijs. Samen met u geven we hen de kans op een goede toekomst. Ajithkumar en Tsehayi zijn geen uitzondering. Help ons helpen. Dat kan al voor € 22,50 per maand.

Voor meer informatie: www.redeenkind.nl

Tel. 038 - 460 46 48 • E-mail: info@redeekind.nl • Postbank 1599333 • Zwolle



Zendtijd voor kerken

Op D.V. **zondag 10 juni** op Radio 5 om 17.02 uur wordt een kerkdienst uitgezonden van de Gereformeerde Kerk (v) in Hilversum. Voorganger ds. Klaas de Vries spreekt over het thema 'Geniet wat te genieten valt.' De samenzang in de dienst wordt begeleid door organist Johan van der Leij.

Beloning echtgenote predikant

Een predikant heeft in zijn belastingaangifte een arbeidsbeloning voor zijn echtgenote in mindering gebracht. Hij stelt dat de werkzaamheden die zij heeft verricht, waaronder zieken-, bejaarden- en kraambezoek, het afhandelen van telefoontjes en het voeren van de administratie, de wederzijdse hulp en bijstand van echtgenoten te boven gaan. De rechtbank oordeelt dat 750 van de 1.025 aangevoerde uren de tussen echtgenoten gebruikelijke bijstand te boven gaan. De predikant mag daarom 8.303 euro aftrekken. Zie de website van de SDU (bericht via Jan Schippers, directeur Guido de Brès-Stichting)